

DZIECI (1544) *sb pl t*

e jasne.

N dzieci (365). $\diamond$ *G* dzieci (275). $\diamond$ *D* dziecióm (178), dzieciám (41), dzieci(e)m (8); -ám *ZapWar* (2), *LibMal*, *SeklKat*, *RejKupSekl* (2), *MurzHist* (3), *MurzNT*, *GroicPorz*, *KrowObr*, *BibRadz*, *BudBib*, *CzechRozm*, *ModrzBaz* (3), *ReszPrz*; -(e)m *LibLeg*, *WróbŻółt*; -óm : -ám *GlabGad* (3 : 1), *GliczKsiąż* (16 : 2), *UstPraw* (7 : 1), *BielKron* (10 : 1), *Mącz* (3 : 2), *SienLek* (5 : 1), *HistLan* (12 : 1), *BudNT* (2 : 1), *Oczko* (1 : 2), *ZapKościér* (3 : 1), *WujNT* (4 : 4); -óm : -(e)m *FalZioł* (28 : 6); ~ -óm (20), -om (4) *KochEpit*, *SarnStat* (3), -(o)m (154); -ám (32), -am (1) -(a)m (8); -ám: -am *Mącz* (1 : 1). $\diamond$ *A* dzieci (436). $\diamond$ *I* dziećmi (190). $\diamond$ *L* dzieciách (22), dziecioch (4); -och *GroicPorz*, *HistLan*, *BudBib*; -ách: -och *RejZwierc* (1 : 1); ~ -ách (13), -ach (7), -(a)ch (2); -ách *GliczKsiąż*, *KrowObr* (2), *UstPraw*, *BielKron*, *GórnDworz*, *BiałKat*, *RejZwierc*, *SiebRozmyśl*; -ach *KwiatKsiąż*, *HistRzym*, *SkarŻyw*, *GórnRozm*, *GrabowSet*; -ách: -ach *SarnStat* (4 : 2). $\diamond$ *V* dzieci (25).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Synowie lub córki w stosunku do swoich rodziców bez względu na wiek, potomstwo pierwszego stopnia; filii, liberi, pignora, prognati, soboles *Mącz*, *Cn*; *partus Mącz* (1079) : yakom ya nye zabil oycza them dzieczam robothnego pawla *ZapWar* 1536 nr 2489, 1507 nr 1983, 1508 nr 2043 [3 r.], 1525 nr 2304, 1535 nr 2445 (10); *BierEz* A4, S3; *HistJóz* C3, C4; *FalZioł* IV 37b, V 17a; *MiechGlab* 55; *BierRozm* 3; *LibLeg* 9/54; *WróbŻółt* 16/14; *RejPs* 23; *ComCrac* 16 [3 r.], 19v [3 r.]; *RejRozpr* D4v, E3v; Wfytod rodzyczom gdy dzieći błądzą *RejJóz* E4v marg, A7, B3v, N6, N7v; *SeklKat* H2, H4; *RejKup* g2v, g3, h6v, 17; *MurzHist* Hv, N3v [2 r.]; *MurzNT* 26 marg, 168v marg; *BielKom* nlb 4; Potrzebá tedy wyelka yeft áby dzyecyom zwyczay dobry z młodu rodzicy nákládáli. *GliczKsiąż* D8v, B, Bv, B5, B7v, B8 [2 r.] (15); *GroicPorz* ee3, ff3, gg [3 r.], gg3 [2 r.], gg3v; *KrowObr* 228, 237v; *RejWiz* 69v, 105v marg, Cc5; *Leop* 1.Reg 15/33, Is 2/6, Os 9/14; *UstPraw* B2v [2 r.], B3, B4 [2 r.], G4v, H3 [4 r.], H3v [2 r.]; *RejFig* Aa5v; *BibRadz* Matth 10/21; y wiele fie ich pokrzcíło z dzyećmi. *BielKron* 385, 6, 8, 14 [2 r.], 18, 24v (27); *KochSat* B3; Fallere liberos parentibus, Rodzicóm dzieći vwieść. *Mącz* 116d, 57a, 63c, 97a, 98d, 99a (20); *GórnDworz* Y3, Hh4; *HistRzym* 129; *RejPos* 56; *BiałKat* 53v; *BielSat* H2, L4v; Strofuie złe á niewdzięczne dzieći ná wíze ftrony. *HistLan* ktv, A2, A2v, A3v, Bv [2 r.], B2 [2 r.] (38); *KuczkbKat* 310 [4 r.]; *BielSpr* 54v; *KochMon* 24, 30; *RejPosWstaw* 41v, [41²] [2 r.], [41⁴] [3 r.]; *BudBib* Deut 22/7, I 346c marg, Is 8/18, 57/6, Eccli 14/15; *BudNT* Rom 9/7[8], Tit 1/6; *CzechRozm* 30v, 257v; Poruczył Bogom dzyeći y fwey miłey żenie. *PaprPan* Hh4; *KochPs* 73; *SkarŻyw* A5v, 140, 143 [2 r.], 162, 180 (12); *ZapKościér* 1579/1 [2 r.], 1v, 1580/5, 6v [2 r.], 7 1581/6, 1585/61; *StryjKron* 345 marg [4 r.]; *KochFr* 37, 84; *KlonŻal* A2v, B3v, C3; *KochPhaen* 5; *WisznTr* 16; *BielSjem* 28; *KochPieś* 7, 37, 40; *PudłFr* 44, 55; *GórnRozm* I4v; Teraz zás ktoś mu ferce do dzieći popfował *ZawJeft* 21, 22, 40; *ActReg* 163 [2 r.], 168; *Calep* 247b, 762b [2 r.], 763a; *GrochKal* 5, 11, 23; *GórnTroas* 27, 63; *KochFrag* 48; *OrzJan* 129; Iufzći fie z wámi dziećmi mátká roftać mużę *RybGęśli* B4; *WujNT* Matth 2/16, s. 9, 10 marg, 41 marg, 79 marg (10); tedy dzieći [pueri *JanStat* 558] będą mogły vpominác fie częścí mácierzyftéy. *SarnStat* 588, 86 [2 r.], 475, 522, 583, 584 [6 r.] (32); *KmitaSpit* Bv, C2v; *SkarKaz* 44a [2 r.], 45a, 273b, 420b [2 r.]; *CiekPotr* 29; *SkarKazSej* 657a, 668b; Szło mu o żywot y wfzech dzieći zdrowie *KlonFlis* D3v, D4; *KlonWor* 12, 38, 63.

dzieci czyje (288): Iák mężowych dzieci mácochá/ Nie ták iáko fwoich kocha. *BierEz* Cv, H2v, Iv, S2 [2 r.]; *OpecŻyw* 132v; Iako ya tho vyem ysze malgorzetha nyemyala Ranczycz pokoyv oth syostri anny y oth dzyeczy katarzyny. *ZapWar* 1507 nr 1972, 1507 nr 1972, 1520 nr 2243, 1523 nr 2295, 1529 nr 2373, 1549 nr 2662, 1550 nr 2676; *HistJóz* A2; *BielŻyw* 161; *MiechGlab* 55 [2 r.]; Pana boga profzyemy abyfzmy swamy do wáfzego zywotha y do nafwego zywotha dobrze myelkaly y nafwe dzyeczy thakyeff *LibLeg* 7/42, 6/160v, 10/97v, 11/59; *WróbŻolt* 16/14, ss6; *RejPs* 114, 158, 163, 167v, 204v; *LibMal* 1543/70v, 1555/151; Pomni że to ociecz nafz a my iego dzieci *RejJóz* E4v, A5v, L8, N7v; *SeklKat* H2v; *MurzHist* F3v, M2v, N3v; *MurzNT* 51, *Matth* 27/25; Tak też rodzicy s fwymi dzyecmi obchodzić fie máyą *GliczKsiąż* F6v, kt, A3 [2 r.], A4v, B, Bv (48); *GroicPorz* aa2v [2 r.], ee3, ff4v, gg, gg3 (8); *KrowObr* 149v, 224; Gdy Wífchemogący był flemną: á około mnie dzieci moje [pueri mei]? *Leop* *Iob* 29/5, 2.*Par* 31/18, *Sap* 3/12, 3.*Mach* 7/1; *UstPraw* B2v, G2; *BibRadz* *Gen* 31/17, *Lev* 26/22, 2.*Par* 13 arg, *Iob* 20/10, 3.*Esdr* 6/31, *Eccli* 32/23 [26], 33/22; *OrzRozm* O3 [*Amelsuita*] Boecyowym y Symáchowym dzyeciom zálie páńftwa wrociłá *BielKron* 162v, 19, 20, 26v, 34v, 44 (39); *KochZg* A4v; *KwiatKsiąż* A3v, H4; Matrueles, Od dwu fioftr dzyećy/ ciotczone dzyećy rodzone po mátkách. *Mącz* 211b; *Prospicere liberis suis*, Opátrzić fwé dzyeći rozrzádzić rozpráwić *Mącz* 406b, 7d, 311a, 314a, 398a [2 r.]; *RejAp* 166; *GórnDworz* I2, Y2v, Y3, Z2v, Z7; *HistRzym* 21, 129, 129v [2 r.], 130v; *RejPos* 68, 247v, 248, 293v; *HistLan* C2, D4; *KuczbKat* 310; *RejZwierc* 10v, 125, 147v, 258; *RejPosWstaw* 41v [2 r.], [41²]v; *BudBib* *Gen* 32/22, 48/6, *Ps* 136/9, 3.*Esdr* 8/69 [71], 4.*Esdr* 16/47 (8); *HistHel* D; *BudNT* *Matth* 7/11, *Luc* 7/35, 11/13; *CzechRozm* 74v, 110; *ModrzBaz* 12, 12v [2 r.], 48v, 53v, 66v; *KochPs* 134, 168, 196 [2 r.]; Tráfiło fię tefz dwoie pácholát zacnie vrodzonych (iednego oycá y mátki dzyeći) ifz fię náuczeni od rodzicow/ báłwochwálftwem brzydzyli. *SkarŻyw* 46, 46, 63, 100, 143, [197] (11); Pán potstarofczy Kofczerski Adrian czeftkowfki pogodzyel y porownal brati albo dzeczy nyebofczika walente⁸⁰ Mlinarza Lipufkego *ZapKościel* 1584/46v, 1580/6v [3 r.], 1587/72v, 73, 1588/80v, 1589/89v (12); Witołtowe Dzieci/ Wielkie Xiążetá Litewfkie/ pánowác miály *StryjKron* 512, 185, 512; *KochEpit* A4; *KlonŻal* Cv; *KochWz* 142; *KochMRot* B; *ReszList* 172; *WisznTr* 16; Prze Bóg/ tychzefmy oyców dzyeći? *KochPieś* 15; *PudłFr* 55; *BielRozm* 4; *ActReg* 24, 159, 165 [4 r.]; *GórnTroas* 9, 15, 37, 43; *KochFrag* 42; *LatHar* 699, 724; *WujNT* 7 marg, 28 marg, *Luc* 11/13, s. 291 marg, 340 marg, *Col* 3/21, *Apoc* 2/23; A dzyeći piérwfzey ábo wtórey zóny/ chćiály mieć od nich to/ co im wedle práwá fłuży *SarnStat* 1160, 449, 643, 1162, 1170 [2 r.], 1171, 1172 (10); *SiebRozmyśl* H3; Sámá gniazdá ich fláłá/ dzyeći ich żywiłá/ Y włáfnie iáko ftárą pánią v nich byłá. *KmitaSpit* C6; *PowodPr* 26; *SkarKaz* 159a, 385a, 552a, 578b; *CiekPotr* 64, 68, 81; *KlonFlis* B3; *KlonWor* 38; Pliáne flugi dzyećiom fwym pokázowáli Spártáni/ chcąc by fprofnóć piiáńftwá w czas ználi. *SzarzRyt* D3v.

W charakterystycznych połączeniach: dzieci ciotczone (3), *cudze* (3), *kmotrowskie, mężowe, stryjeczne* (2), *wujeczne; niewdzięczne* (7), *proste* (2), *złe* (15), *złóściwe* (2).

Przysłowia: Rodzicy wielki grzech máią/ Iż fwych dzyeći nie náuczáią. BierEz L4v.

Dobrzeć dzyeći pámiętáią/ Co ich rodzicy dzyáláią. *BierEz* Rv.

Kto fzcźmi ná dzyeći/ wfzytko się rozleći. *BierEz* S3.

Zwroty: »(z) dziećmi chodzić, chodząca, chodzenie« = *być w ciąży; partum ferens gravida mulier, pregnans, pregnas* *Mącz* [szyk zmienny] (3 : 1 : 1): Thu małz naukę iako małz poznacz ieftli niewiafta z dzieczmi chodzi *FalZioł* V 15; *Mącz* 121d, 149c, 317d [2 r.].

»dzieci ćwiczyć [= *wychowywać*]« (1): Abowiem á kto táki ieft/ ktoby dzieći fwoie dobrze ćwiczył [*qui liberos suos instituat*] *ModrzBaz* 12.

»męczyć się dziećmi« = *cierpieć przy porodzie* (1): Enitor, Vśiłuę/ Morduyę/ Mocuyę fie/ też rodzę/ Męczę fie dziećmi. *Mącz* 248b.

»mieć [= *splodzić*] dzieci« [*w tym: z kim* (4)] = *habere a. suscipere liberos* *Mącz* [szyk zmienny] (12): *BierEz* M2v; powyada yfch stemtho malzonkyem fwoym dwoye dzyeczy myala *LibMal* 1551/160v; *GliczKsiąż* B, B8; *BibRadz* 1.Par 8/8; á ktory by miał z niewłaftną żoną dzieći/ wezmą mu kápłáństwo *BielKron* 462, 348; *Mącz* 191b [2 r.]; *SkarŻyw* 153; Wízákże y Auicenná piŕze w kłięgach o Zwierzętach/ iz iedná Niewiaftá liedmndziefiát y ósm dzieći miałá iednym porozenim. *StryjKron* 345, 345.

»dzieci nie mieć« = *non habere gentes, non erat ei natus* *PolAnt*; *non habere filium* *Vulg*; *liberos non habere* *Modrz* [szyk zmienny] (14): y o to fie fnyá rozwiódł/ iz nyemogł myć fnyá żadnych dzyeći *GliczKsiąż* C2; *KrowObr* 231; *Leop Matth* 22/24; *BielKron* 16v, 202v, 301, 417v; *BudBib Gen* 11/30; *BudNT Matth* 22/24; A1eć widzę káždy s tych choć dzyeći nie máią/ By bronili oyczyzny pilnie fie ftáráią. *PaprPan* E2v; *ModrzBaz* 47; *StryjKron* 512 [2 r.]; *SarnStat* 1172.

»dzieci miłować, miłowanie; miłość ku dziećmi« = *amor erga liberos* *Mącz* [szyk zmienny] (10 : 1; 2): *GliczKsiąż* F8 [2 r.]; *Mącz* 298a; Rozno mátká á ociec dzieći miłuią *RejZwierc* 178v *marg* [*idem*] Bbb2; *SkarŻyw* 63, 143, 209; Nikt przedtym dzieći włáfnych więcýy nie miłował *ZawJeft* 21; *ActReg* 164; *Calep* 800b; *WujNT* 40; Miłość fáłzywa ku dziećmi. *SkarKaz* 421a *marg*.

»dzieci (na-, u-, po-, z-)rodzić, rodzące się; rodzą się dzieci; narodziło się, rodzenie dzieci« = *suscipere liberos* *Mącz* [szyk zmienny] (25 : 2; 2; 1 : 1): *FalZioł* V 17b, 18c, 23d; *MurzHist* Q3; *GroicPorz* mmv [2 r.], mm2; *KrowObr* 67v; Sarái thedy żoná Abrámowá nierodziłá mu dzieći [*non genuerat liberos*] *Leop Gen* 16/1; *BibRadz Gen* 10/1, 22/20, 23; *BielKron* 158, 363v; *Mącz* 36b, 332b; *SienLek* Sss4v; *GórnDworz* Z8v; *BudBib* 4.*Esdr* 16/47; *CzechRozm* 160v; *SkarŻyw* 63, 180, 290, 307, 456; *StryjKron* 345 [2 r.]; *BielRozm* 4; *GórnTroas* 63; Chcę tedy áby młódŕze fzyły zá małz: dzieći rodziły [*filios procreare*]/ dom rządziły *WujNT* 1.*Tim* 5/14; *SiebRozmysł* Mv.

»dzieci (na)uczyć (a. nauczać)« [szyk zmienny] (10): *BierEz* Iv, S2 [2 r.]; á dzyeći fwyh [*ojcowie*] zá młodu nych ludzkóŕci vczą *GliczKsiąż* F5v, F4v, F5v, Kv; *BielKron* 44; *KwiatKsiąż* H4; Wízyfcy ták wierzą/ rozumieią/ ták dzieći fwe vczą *KlonWor ded* **3.

»dzieci opuŕścić« = *wyrzec się, porzucić* [szyk zmienny'] (2): ktoŕzy fnas ták był fzalony/ ktoryby miał żonę/ dzieći opuŕścić *BielKron* 234; *RejZwierc* 10v.

lek. »porzucić, porzucenie dzieci« = *poronić* (1 : 1): Niewiaftam brzemiennem aby nie porzuciły dzieći/ albo izby nieiakiey fzkody nie cierpiały: pomaga [*woda, w której moczył się kamień balagijus*]. *FalZioł* IV 49b, IV 54c.

»dzieci spłodzić, spłodzone« (1 : 1): *ZapKościér 1580/6v*; Włzytko to zgráíá Neptuná onego/ W morzu y w rzekách ták rozrodzonego/ Co dzieći ípłodził/ Nymfy miłuíęcy/ Tyśíac tyśíęcy. *KlonFlis B4v*.

»umrzeć, zejść bez (a. okrom) dzieci« = *nie zostawić potomstwa; vadere absque liberis Vulg; mortuus esi sine filio PolAnt (2)*: *Leop Gen 15/2*; Y wziął wtory żonę/ y ten vmárł bez dzieći. *BudNT Luc 20/30*.

»(wy-, od-, u-)chować (a. wychowywać), (wy)chowanie dzieci« = *filios educare Vulg [szyk zmienny]* (8 : 7): *BielŻyw 127*; áby [rodzicy] nyedbáli nye byli/ około dobrego a ftáthecznego wychowánya dzyeći íwych *GliczKsiąż E6v, kt [2 r.]*, *A4v*; *GroicPorz a2*; *RejWiz 57 marg, Dd3*; *BielKron 319v*; *HistRzym 129*; *HistLan A3v*; *SkarŻyw 242, 320*; *Calep 643a*; *WujNT 1.Tim 5/10*.

»dzieci wydziedziczyć« [szyk zmienny] (2): Przyczyny prze ktore Rodzicy mogą Dzieći wydziedziczyć z Imienia. *GroicPorz 14v, nn3v*.

»(z)nabywać [= płodzić] dzieci« [szyk zmienny] (2): Nabyway dzieći z íwiebodney żony, aby im nieprzimawiał żadny. *BielŻyw 20*; *BielKron 348v*.

»dzieci zostawi(a)ć« = *odsadzać od piersi (4)*: W Pannie [znaku zodiaku] Dobrze íęth ízczępić/ íać/ około ziemie robić/ dzyeći zoftawíac *Goski *3v, ktv, *3, *4*.

»dzieci nie zostawić« = *umrzeć bezpotomnie; non reliquere natos PolAnt (2)*: *MurzNT Mar 12/19*; Y trzeći wziął íą takież/ y (włzytcy) tákież íiedm/ á dzieći nie zoftawíli y po márli. *BudNT Luc 20/31*.

Wyrażenia: praw. »dzieci dobrego łóža« = *urodzone z legalnego małżeństwa (2)*: temu íądowi Duchownému należy dowiedźíe íe y íądzić/ które dzieći dobrého łóża íą álbo nie [*de legitimi vel illegitimi tori liberis, seu natalibus. JanStat 236*]. *SarnStat 214, 643*.

»miłe dzieći« = *dulcia pignora Mącz; nati dilecti PolAnt [szyk 4 : 2]* (6): Ach me namileyíze dzieći czoż íe to wzdy dzieie *RejJóz L8*; *Mącz 299b*; *HistLan Bv*; *BudNT Eph 5/2[1]*; *SkarŻyw 58*; *GrochKal 10*.

praw. »dzieci pierwsze« = *z pierwszgo małżeństwa [szyk 4 : 1]* (5): A natym domie íeńcze máíą dzieći pierwíze częć z oiczystego *ZapKościér 1580/6v, 1580/6v, 7 [2 r.]*, *7v*.

»(jako) własne dzieći« [szyk 6 : 1] (7): *RejKup p4v*; *BielKron 36v*; *Maculare partus suos parricidio*, Włafne dzieći pobić/ potráćíć. *Mącz 203b*; *RejAp 166*; mátki włafne dzieći íwe żárły íedná drugiey wydzieráíac íobie. *RejZwierc 258, 125*; *ZawJeft 21*.

Szeregi: »dzieci albo bliźszy« (1): dla czego niektóre dobrá dziećíóm álbo bliźszym [*pueris, vel proximioribus JanStat 575*] przez nie dozór y złé íeý rządzenié/ bywály kázoné/ y puftóízoné. *SarnStat 640*.

»dzieci, (i) czeladz (a. czeladka)« = *fili et familia JanPrzyw; liberi et familia Modrz [szyk 9 : 1]* (10): *BielŻyw 165*; rofkazałem czeladzi íwey y dzyecióm áby cię w pokoíu zachowáli *BielKron 53, 15*; *HistRzym 119*; *ModrzBaz 93, 124*; *SkarŻyw 102*; Bo żadne nie íą wíętfze zabáwy świeckie/ íáko ítáránia o żywnośćí/ y opátreníu żony/ dzieći/ czeládzi. *WujNT 738*; *SarnStat 351, 893*.

»dom [= rodzina], (i) dzieći« (4): *RejWiz 56v*; *BielKron 229*; Bo dom/ dzieći/ żoná [...] włzytko to íeť íáko páięczyná w ręku twoich. *RejZwierc 151*; *SkarŻyw 102*.

»matka i (abo) dzieci; matka i z dziećmi« = *mater et filii Vulg* [szyk 4 : 1] (3; 2): *BielKron* 109; wyrwi mię z ręki brátá mego Ezaego/ boć fię go bárzo boię: áby mátki y zdziećmi niepobił. *SkarŻyw* 347; *ZapKościér* 1585/56; *WujNT Mar* 10/29, 30.

»mąż i (takież) dzieci« (4): Thedy wżytek Grat y łczebrzuch [...] na żadnego inżzego/ iedno ná Mężá y dzieći iey [...] ma przyłfułzeć *GroicPorz* gg3; *BielKron* 458v; *GórnDworz* Y8v; *KmitaSpit* A3.

»ojcowie, (i) dzieci; ojciec z dziećmi« [szyk 2 : 1] (2; 1): *KochPs* 160; Vczy potym/ iáko fię máią łpráwować żony y mężowie/ dzieći y oycowie/ łudzy y pánowie. *WujNT* 700; *SarnStat* 86.

»dzieci, (i, a, a(l)bo) potom(ko)stwo (a. potomkowie)« = *liberi et haeredes Modrz* (12): *LibLeg* 10/96; tedy dzieći y yni potomkowie onego mężoboicze vchodzą telko łiedzenia vieze *ComCrac* 16; *GliczKsiąż* E2; *BibRadz Sap* 3/12; *Mącz* 397d; *BudBib Sap* 3/12; *ModrzBaz* 82; *Calag* 307b; *ZapKościér* 1584/44; A ołtátek imięnia [...] ná dzieći y potomki iego ma zołtáwác *SarnStat* 1171, 449, 643.

»dzieci, (i, a(l)bo) przyjaciele« = *pueri aut amici JanStat* [szyk 6 : 3] (9): Gdzie przyiaciele i dzieći moie/ łzálenie czynią *MurzHist* F3v, N3; *GroicPorz* aa2v; *SkarŻyw* A3v; A iefliby w wieży vmárł/ przedsię z máiętności iego ma byđź głową zápláconá dziećiom/ ábo przyiacielom zábitého. *SarnStat* 1170, 587, 679, 1162, 1170.

»rodzice, (i, abo) dzieci« (3): *GroicPorz* ff3; ktorzy więcey Páná Bogá niźli rodzice y dzieći miłowáli *SkarŻyw* 209; *WujNT* 40.

»synowie, (a, i, albo) dzieci« [szyk 3 : 3] (11): Krew iego niechátz będzie na nás/ ij na łyny ij dzieći náłfe. *OpecŻyw* 132v; *MurzNT* 73v; nyemáła potrzebá yełt/ áby rodzicy dzyeći á łyny łwe ná wodzy mieli *GliczKsiąż* F8v, Bv, F8, G, G2, G2v, L; *SkarKaz* 422a; *SkarKazSej* 667a.

»dzieci a(l)bo (i) wnęki (a. wnuki, a. wnuczęta)« = *filii aut nepotes Vulg* (4): A gdy niemáłz Dzieći áłbo Wnękow/ y innych ná doł idących: tedy łpadek przychodźi ná bliźłzą perłonę między tymi co wzgorę idą *GroicPorz* ff4v, gg; *Phil* O; *WujNT* 1.Tim 5/4.

»żona (a. małżonka), (i, a, a(l)bo itp.) dzieci; żona z dziećmi« = *uxor et filii Vulg, PolAnt, JanStat; uxor et liberi Vulg, Modrz; uxor et nati, coniunx ac liberi Vulg; mulier et filii PolAnt; uxor seu pueri JanStat* [szyk 165 : 34](184; 15): *BielŻyw* 165; tedy go panowie Litewći z żoną y z dziećmi poimawłzy go, záłłali ná zamek Kowno *MiechGlab* 73, 21, 26, 33, [89]; *BierRozm* 13; *LibLeg* 7/9v, 10/58v; *RejŁas w.* 56; *ComCrac* 17 [2 r.]; *RejJóz* M3v; *SeklKat* K4v; *HistAl* I; *MurzHist* C2v, C3; Trzebá ná żonę ná dzyeći/ Przeto z miełżká grołz wyleći *BielKom* A2; *GroicPorz* aa2v, kk4; *KrowObr* 7, 140, 140v [3 r.], 141, 186v, 224; *RejWiz* 56v; *Leop Gen* 31 arg, 31/17, 36 arg, *Num*, 16/27, 2.Par 31/18 (8); *OrzList* iv; Oćiec Dziećiom y żenie może Opiekuná vczynić. *UstPraw* B3, B3, H3c; *RejZwierz* 11, 13v; *BibRadz Gen* 31/17, I 108c marg, 1.Reg 30/22, 2.Par 13 arg, *Sap* 3/12; *OrzRozm* H2v, O3, T; Weźmicie kołłki żon wálżych y dzyeći *BielKron* 34v, 3, 15 [2 r.], 16v [2 r.], 20v, 41 (68); *OrzQuin* Y3v; *RejAp* 89; *GórnDworz* Z4; *HistRzym* 119, 130v; *RejPos* 246, 247v, 248 [2 r.], 248v, 293v; *RejZwierc* 151, 158; *BielSpr* b4v, 40, 76; *BudBib Os* 1/2, *Sap* 3/12, *Bar* 5[6]/32, 1.Mach 5/23; *HistHel* D; *BudNT Matth* 18/25; *ModrzBaz* 42v, 93, 116, 139; *SkarJedn* 358; *KochOdpr* Cv; *SkarŻyw* A3v, 103, 348, 480 [2 r.], 503, 570, 571; Obiecuiąc iey i potomkom za pokoi wieczny łám od siebie i małżonki swey i dzieći *ZapKościér* 1581/25v, 1582/33; *StryjKron* 497 [4 r.], 582; *KochWz*

142; *ReszList* 172; *KochWr* 33, 36; *PaprUp* G3; *ActReg* 162; *GostGospPon* 170; *Phil* O4; *KochAp* 13; *WujNT* 44, *Matth* 18/25, s. 76, *Luc* 14/26, 18/29, s. 738; *SarnStat* 351, 506, 584, 647, 654 (8); *KlonKr* B2v; *KmitaSpit* B4v, C5v, C6v; Przywiódł wżytek dom fwoy: nie tylo żonę/ dzieci *SkarKaz* 421b, 385a, 387a [2 r.], 578b; *SkarKazSej* 667a, 682b; *KlonFlis* C3v; *Zoná/* dzieci/ gośpodarz/ máią wielkie wczáfy. *KlonWor* 49, 68.

W przen (15) : Bo iedno tákie mądrość fwemi dzyecmi zowie/ Gdzye wżytki ine członki kłániáią fie głowie. *RejWiz* 29v; *Vráníus Celius* fyn *Kretow/* ktorego piżą niebem/ rośpłodził fie z żoną *Weftą/* to ieft z zyemią/ kthorych dzieci: *Tytán/* Ocean wżytkich wod. *BielKron* 22v, 22v; *BielSat* G2; *SkarJedn* 4; Poznałz iáko tá mátká kościoł Rzymfki odpoczátku święte rodziłá y rodzi/ y iakie dzieci zázwdy wychowywała. *SkarŻyw* A3v; [*Węgierska ziemia mówi*] Niech náłzych dzieci więcey niebiorą w poborze. *BielSen* 13, 15; *Bogá* dzieci/ *Bogá* trzebá/ Kto chce fyt być fwégo chlebá. *KochSob* 57, 56, 63; *GrochKal* 24; *SkarKazSej* 666b.

Wyrażenie: »dziecinne dzieci« = *lalki* (1): *Pupa*, *Łátka/* dziecinne dzieci/ *łátki*. *Mącz* 332a.

Szereg: »dzieci i synowie« (1): Nie máłz iáko świadomi powiádaia/ żadney tak niezczęśliwey *Rzeczypośpolitey/* ktoraby mnieny przyiáźni v fwoich dzieci y fynow miálá/ iáko tá náłzá. *SkarKazSej* 705a.

Przen (53) :

a) *Wierni jako dzieci Boga Ojca i wyznawcy Chrystusa i Kościoła lub niewierni jako dzieci szatana; pueri Vulg, PolAnt; filii, infantes, nati PolAnt* (50) : *WróbŻołt* 112/1, mm3v; *RejKupSekl* a4v; *Leop Hebr* 2/14; Oto ia y dzieci ktore mi dał Bog. (*marg*) Ty słowá z *Ezaiáłzá* fą wzięte/ ktory to o łobie y o wczniach fwych mowił (-) *BibRadz Hebr* 2/13, *Hebr* 2/14; *BudBib Is* 57/4; *BudNT Rom* 9/7, 8, 1.*Cor* 3/2, *Hebr* 2/13, 14; Ten fám ieft kościoł S. iáko mátká wżytkiego Chrześciáńtwa/ od ktorey dzieci niefpokoyne á niepoślufzne odftápiwży/ do zgody nigdy nie tráfią *SkarJedn* A3v, 82, 326, 398; *ArtKanc* M17; *WujNT Ioann* 21/5, *Hebr* 2/14.

dzieci czyje (19): *Niewierzyć w pana Boga [...]* Wętpyc wiego lafkawym miłofierdziu a woycowfkiey iego miłofcy ktorą ma ku nam dzieciám fwoym. *SeklKat* O; *RejKupSekl* a5; *Leop Hebr* 2/13; *RejPos* 188, 243v, 259; *BudNT Matth* 23/37; *Leczyć* nie morzyć chce mátká kościoł ś. dzieci fwoie. *SkarJedn* 237, A3v, 28, 269; *KochTr* 19; *CzechEp* 35; *KochMRot* A3; *ArtKanc* M19, N; *GrabowSet* C4; *WujNT Hebr* 2/13; *rzecze [Bóg]:* Nie moje to dzieci/ tak okrutne y niemiłosierne. *SkarKaz* 278b.

Zwroty: »miłować dzieci boże« (1): Potym znamy że miłuiemy dzieci Boże [*diligimus natos Dei*]/ gdy *Bogá* miłuiemy *BudNT 1.Ioann* 5/2.

Wyrażenia: »dzieci boże« = *nati a. filii Dei PolAnt* (8): Abyście byli bez przygány/ y fzczyrzy/ dzieci Boże nie nagánione/ wpośrzodku rodu niepráwego á przewrotnego. *BudNT Philipp* 2/15, *Ioann* 11/52, *Rom* 9/7[8], *1.Ioann* 3/1, 2, 10, 5/2; *NiemObr* 12.

»dzieci diabłowe, złego« = *potępieni; nati diaboli PolAnt* [szyk 1 : 1] (1 : 1): *BudNT 1.Ioann* 3/10; A źli zás do złego/ áby y ci będąc onego złego dziećmi z nim welpołek karánie czáfu fwego odnieśli. *CzechEp* 259.

»ludzkie dzieci« (1): Sam Pan Bog z niebá tu pátrzy/ ná wżyftki ludzkde dzieci *ArtKanc* Q5.

»miłe dzieci« [zawsze w wołaczu] [szyk 4 : 1] (5): Obrzeźcie iuż łobie moje miłe dzyeci zátwardzyáłości łwoie w łercoch wálznych *RejPos* 243v, 188, 259; *RejZwierc* 197v; *SkarŻyw* 511.

b) *Podwładni* (3) : ktory [*Achimelech*] Dawidowi y iego dzieciám/ chlebá kościelnego odmawiał *KrowObr* 226; *RejZwierz* 137v; Pośiláiąc łwych krzyczy/ Hey dzieci do łpráwy *StryjKron* 230.

a. *Potomstwo w ogóle (nie tylko pierwszego stopnia)* [czyje] (3) : Adámie ty Boży kmiećiu/ ty siedziłz v Bogá w wiecu/ domieść nas łwe dzieci/ gdzie kroluiá Anieli *SkarŻyw* 357.

Wyrażenie: »dzieci Jadamowe« (1): iż z iego krwi y potomłtwá/ wyniść miał łyn ten táki z ktorego y błogółáwieńłtwo/ ná włzytki Narody y dzieci łádámowe wylać/ [...] miał. *SkarŻyw* 2.

Szereg: »plemię abo dzieci« (1): Iełtełmy náśienie [*semen*] (*marg*) plemię ábo dzieci. (–) *Abráhámowe WujNT Ioann* 8/33.

b. *Potomstwo zwierząt i ptaków; catuli PolAnt, Cn; fetus, infantes, liberi, pulli Cn* (80) : Potym łifzka przybieżála/ Skrwáwione dzieci vřzřála *BierEz* Mv, M3 [2 r.], Nv, N4v [2 r.], O [2 r.]; *FalZioł* IV 17b, c, 20c, 22c, 23a (14); *BielKom* C4 [2 r.]; KRołik pod Orlem gniazdem/ wylągł w iámie dzieci *RejZwierz* 120v, 78v, 127v; *BibRadz* 2.Reg 17/8; *BielKron* 36v [2 r.], 298v, 444v, 451; *SienLek* 105; *RejPos* 81v; *HistLan* B2v; *RejZwierc* 150v; *Paprpán* E2v; *KochPs* 40; Hukam/ iák gołáb/ po dźiećiąch łtráconych *GrabowSet* G4v; [*Pigmejowie*] wielkim wołfkiem od Morzá przychodzą/ [...] Dźieći/ iáyca/ popłuiá/ co Zorawie łpłodzą. *KmitaSpit* A2v, A2v, A3, B4v [2 r.]; *KlonWor* 60, 61.

dzieci czyje (17): Tudzież łifzka łwoie dzieci/ Połóżyłá w máłey kleći. *BierEz* H3; *FalZioł* IV 12c [2 r.], 17b [3 r.], 21d, 25d; *GlabGad* H8v; *GliczKsięż* F3; *RejZwierz* 121; *BibRadz* I 416b *marg*; *BielKron* 1v; *SkarŻyw* 52, 317; Pelikan ptak Egipłłki/ obumarłe dźieći łwe wylaniem krwi ożywia. *LatHar* 387; *SzarzRyt* Cv.

Zwroty: »dziećmi chodzić« (1): Chybáby Páni miałá Elephántá rodzić: Bo ten całą dzieśięć łat/ muśi dziećmi chodzić. *KlonWor* 63.

»dzieci chować (a. wychowywać)« [szyk zmienny] (2): *FalZioł* IV 20c; wężowie wychowywáią dźieći łwe/ ále corki Izráelłkie nie wychowywáią łwoich. *BibRadz* I 416b *marg*.

»dzieci mie(wa)ć« = *plodzić potomstwo* (6): Samicza aż po trzecim roku dźieći miewa *FalZioł* IV 21d, IV 11b, 21c, 27a, 40b; *GlabGad* H6v.

»dzieci rodzić, rodzą się, rodzone« [szyk zmienny] (3 : 1 : 1): *BierEz* M; A dla tego też nie ktorych zwierząt dźieći rodzą łie prawie martwe łako łwięta, niedzwiędźięta etc. *GlabGad* B4v, D6v, H6v; *KlonWor* 61.

Wyrażenia: »dzieci dorosłe« (1): gdy łie iuż Orzeł z łtarzeie [...] na gniazdo łeci miedzy dźieći łwe iuż dorofłe. *FalZioł* IV 17b.

»dzieci małe« (1): Vřzřał áno Bociani z miáłłá wylatáią/ A dźieći precz na łkrzydłach máłe wynalzáią. *RejZwierz* 20v.

»dzieci młode« (1): [*łasica*] Dźieći też łwoie młode zmiełłcza na miełłcze przenofłi aby gich nienaleziono. *FalZioł* IV 12c.

»miłe dzieci« (1): Gdzie łedwé przedłym piorá donalzáły Męźnéy orłice/ gdy do miłych dźieći Z obłowem łeci. *KochPieś* 32.

Szereg: »żona z dziećmi« (1): Zołw iuż był domu zápomniał/ Acżkolwiek żonę z dziećmi miał *BierEz* Q.

2. *Osoby małoletnie, niedorośle, chłopcy lub dziewczęta; liberi BartBydż, Mącz, Cn; filii, pueri Mącz, Cn; infantes Mącz; bupaedae Calep* (465) : Boć tę gadkę dzieci gadaią/ W Bábilonie gdy igráią. *BierEz* G3, A4v [2 r.], B2, G2, L3; *OpecŻyw* 29, 73, 117v, 120, 121, 121v; *BartBydż* 81b; Takieź y bolefcí głowne dzieciem wímierza *FalZioł* I 88b, I 18b, 32a, 33d, 34b, 36b (57); *BielŻyw* 27, 37; *GlabGad* B4v, C4, H [2 r.], H5 [2 r.], L5v [2 r.], O5; *RejKup* o7; *HistAl* C6v; *KromRozm I* L4v, Mv [2 r.], M4; *MurzNT Matth* 2/16; *KromRozm III* K2; *BielKom* Cv, C2v; *GliczKsiąż* D7, E, E5 [2 r.], F6, F7 (13); *GroicPorz* eev [2 r.], 114 [3 r.]; *KrowObr* 35v, 81, 82v, 104, 119, Vu3v; *RejWiz* 105v, 161v; *UstPraw* B3; *RejFig* Aa5v [2 r.], Aa6 [3 r.], Bb2 [2 r.], Dd2v, Dd3v, Eev; *RejZwierz* 110v, 127; *BibRadz Mar* 7/27, *Eph* 4/14; Dzieci ktorym siedm lat minęły/ nie do miáltá ále ná wieś do roley [*Likurgus*] dáwać kazał *BielKron* 272v, 24v, 46, 47v, 60, 88 (31); *KochSat* B3v; *KwiatKsiąż* Bv, N4; *Liberis imperare*, Mieć ná wodzy dźieci. *Mącz* 280b, 14a, 17b, 35b, 49d, 68b (17); *SienLek* 11, 42, 49, 56v [2 r.], 74v (9); *HistRzym* 25; *RejPos* 31v, 37v, 38v, 40v, 56 [2 r.] (10); *BiałKat* 251 marg; *GrzegŚm* 29; *KuczbKat* 395 [2 r.]; *RejZwierc* A5, 6v [2 r.], 78v, 92 [2 r.], 125 [2 r.] (11); *BielSpr* 4v; *WujJud* 67; *RejPosRozpr* c [2 r.]; *RejPosWstaw* [41⁴]v; *BudBib Ex* 25/17, *Is* 3/4, *Ier* 6/11, *Thren* 4/4, *Dan* 1/4; *Strum* H3; Sáturnus dzieci morzy/y złe powietrze z chorobámi przywodzi. *CzechRozm* 6v; *ModrzBaz* 9v, 10v, 11 [2 r.], 11v [2 r.], 31v marg (12); *SkarJedn* 15, 232, 236; *Oczko* 22 [4 r.], 29v; Alifz nákoniec dzieci płci męfkiey/ zábijác bábom Sephorze y Phui Krol rofkázał/ gdy ie przy złężeniu bráły. *SkarŻyw* 477, A3v, A5, 46, 189, 226 (19); *KochTr* 4; *MWilcHist* F3v, G2; *StryjKron* 365; *CzechEp* 65, 94, 137 [2 r.], 194, 213; *NiemObr* 37, 75 [2 r.], 146 [2 r.], 147, 148 [2 r.] (9); *KochFr* 22; *KochMRot* B4v; *ZapKościer* 1585/56; *BielSen* 7; *GórnRozm* A4, Dv, L; *KochWr* 38; *Calep* 142b, [745]a; y pod gárdłem zápowiedźieć/ áby [...] żaden ognia nie śmiał niećić w boru/ áni chłop/ ani dzieci co bydło páłżá. *GostGosp* 12, 12; *WujNT Matth* 11 arg 21/15, s. 196 marg, *Luc* 7 arg, s. 462 (9); *WysKaz* 32; *JanNKarGórn* G4v; winni będą Opáci pewny poczet fzlácheckich dźieci [*puerorum nobilium JanStat* 212] w kłáftorzéch chowác *SarnStat* 201, 207, 256; *SkarKaz* 120b; *CiekPotr* 78; *KlonFlis* E2; *KlonWor* **, 55.

W połączeniach szeregowych (9): *MiechGlab* 8; ábowiem obaczywfy to dźieci/ chłopiętá/ y drudzy/ zbiegli fie do mnie *BielKron* 458, 38v, 47v, 97, 121; tám y dzieci/ y biaległowy/ y ini ludzie niewinni/ á wždy tho tám iáko fłyfzyfz wfytko rázem poginęło. *RejZwierc* 261; *ModrzBaz* 12, 107v.

W porównaniach (37): *BierEz* Cv; *RejKupSekl* a3v; muśieli z niem częfto kroc płákać i iáko dzieci fykać. *MurzHist* Kv; *GliczKsiąż* D7; *LubPs* hh4; Rownie by czáčkiem dzyeci ták nas wfzytki ľudziífz *RejWiz* 83, 47; *RejZwierz* 115v; *Mącz* 183b; *GórnDworz* M8v; *GrzegŚm* 41; *HistLan* B2; *KuczbKat* 135, 395 [2 r.]; A ták iednoc nas ftráfzy tá obłudá iáko dzieci máłzkárá *RejZwierc* 178, 105, 166v, 178v; *WujJud* 37; *RejPosRozpr* c3; *RejPosWstaw* [143³]; *Oczko* 27; Krolowie iáko dzieci płákác będą *SkarŻyw* 121, 261; *CzechEp* 117; *NiemObr* 44; *KochFr* 40; *GórnRozm* N; *KochFrag* 30; *RybGęśli* B4; Brácia/ nie bądźcie dziećmi wyrozumieniem [*nolite pueri effici sensibus*] *WujNT* 1.Cor 14/20 [*przekład tego samego tekstu KuczbKat* 395], 1.Cor 14/20; *SkarKaz* 43a, 422b; my iáko profte dźieci/ ná wálze fie obmyślánie fpnfzczamy *SkarKazSej* 665a, 695a.

W charakterystycznych połączeniach: *dzieci bezrozumne, nierozumne, posłuszne, szlacheckie* (2), *starsze, żydowskie* (3).

Zwroty: »(w naukach) dzieci ćwiczyć, ćwiczenie, wyćwiczone« = [szyk zmienny] (1 : 1 : 1): *BielKron* 272v *marg*; *Artibus pueros inficere*, W naukach dzieci ćwiczyć. *Mącz* 115c; *SkarŻyw* 334.

»dzieci (dać) uczyć (*a. nauczać*), ku nauce dawac, na naukę dawać, uczą się« = *instruere pueros* *Mącz* [szyk zmienny] (14 : 2 : 1 : 2): *Murm* 178; *FalZioł* V 50; IEft mi to dziłz napamięczy Iako wżkolach vczono dzieci. *SeklKat* A3v; *GliczKsiąż* I6v, I7, K3v, K8v, L8; *Goski* A4, *3v; *Mącz* 134b, 198d, 272c [2 r.], 423a; *GórnDworz* Ff2v; *ModrzBaz* 144; Bożego práwá y dzieci náuczamy. *SkarKazSej* 697b *marg*, 697b.

»dzieci wychowawać, wychowanie, źle wychowane« (1 : 1 : 1): *Nutritor*, Náucziciel/ ten który dźieci wychowawa. *Mącz* 255b, 255b; *KlonWor* 41.

Wyrażenia: »(jako) dzieci małe (*a. maluczkie, a. malutkie*)« = *parvuli Vulg* [szyk 15 : 10] (25): *NAprzod* na bolenie gardła dzieciom małem: *Figi* warzone w wodzie/ á tym płókać vfta/ barzo pomaga. *FalZioł* V 81, V 76; *KrowObr* 157; *RejWiz* 105v; *Leop Is* 57/5; *UstPraw* H3; *RejFig* Aa3v; *RejZwierz* 21 v; iáko fye Więc śmieiemy dźieciom málutkiem/ gdy álbo czapkę Oycowfká ná fye kłáda/ álbo trzewik Oycowfki obuwáią *OrzRozm* T3; *BielKron* 205, 214, 299, 423, 441; *GórnDworz* Ff2v; *RejZwierz* 76, 105; *BielSpr* 54; *CzechRozm* 73; *SkarŻyw* A5; *MWilcHist* F3v; *CzechEp* 92 *marg*; *ReszPrz* 65; *ReszList* 163; IVż go tu znáią y máluczkié dźieci/ Rad wielé mówi/ á wżytko nie k rzeczy. *PudlFr* 36.

»(jako) dzieci młode« [szyk 8 : 8] (16): *Dzieciom* młodem richło zęby wyraftaią od mozgu zaięczego warzonego *FalZioł* V 80v, I 121d, V 42, 44v, 53v, 57 (8); *GlabGad* F6v; *GliczKsiąż* I5v; *Dzyeciom* młodym dawność nie idzye czynić o krzywdę fwą iedno gdy przyidą ku látom *UstPraw* G4v; *Mącz* 473b; *RejZwierz* A5, 7v, 242; *SkarŻyw* 334.

»dzieci niewinne« [szyk 2 : 1] (3): co ieft przeciw Bogu/ ktory kazał wdowy firoty/ y niewinne dźieci opátrzáć *BielKron* 311, 465v; *LatHar* 649.

»dzieci ssące« (1): Czemu dzieciom zláćim mleko nie wadzi. *GlabGad* H5.

Szeregi: »dzieci i (*a*) młodzieńcy (*a. młodzi, a. młódz*)« [szyk 4 : 1] (5): *GliczKsiąż* M7v; *Mącz* 134b; Tego było z przodku zábrániác dźieciom y młodźieńcom [*pueritiae et iuventuti*] *ModrzBaz* 53v; *SkarŻyw* 481, *SkarKazSej* 706a.

»niemowlęta i dzieci« (1): zwłáfczá/ że y niemowlętom/ y dźieciom przedtym ten Sákráment dawano *LatHar* 244.

»niewiasty, (*i*) dzieci; niewiasty (*i*) z dziećmi« = *mulieres et parvuli a. pueri, uxor et filii PolAnt*; *mulieres et filii Vulg* [szyk 12 : 8] (13; 7): *Niewiaft* y dzieci thich było przez fto tyfi(e)ci. *MiechGlab* 31, 17; *HistAl* M3v; *MurzNT Matth* 14/21; *GroicPorz* C2; *Leop 2.Mach* 12/21; *RejZwierz* 21v; *BielKron* 30v [2 r.], 43, 47, 292; *BudBib Ier* 40/7, *2.Mach* 12/21; *SkarŻyw* 46, 501; *RybGęśli* B2; *WujNT* 47; niewiaftom z póspóltwá z dźieciom przyftępu do śiebie [*Pan Jezus*] bronić nie kazał *SkarKaz* 416b; *SkarKazSej* 677a.

»(tak) dzieci, (*i*, jako, *a*) starzy (ludzie) (*a. starce*)« [szyk 5 : 3] (8): tenże *Rafis* piłze w tychże kxięgach: iż dzieci młode/ á fтары barzo ludzie/ krwie pńfczáć nie maią. *FalZioł* V 57, I 121d, V

53v, 54, 84v; *MiechGlab* 34; Y owífem powyedáya/ iż wífycy krzeſciyánye/ ták ſtárzy/ yáko dzyeći/ ták byále głowy/ yáko mężczyzny/ ſá kápłany/ krwyá páná Kryſtníowá ná kápłáńſtwo poſwyęceni *KromRozm III* 14v; *SkarŻyw* 502.

Przen: Figurki dziecięce ze srebra lub z wosku (1) : Swiáttzy teſz to Obras Czeſtochowſki/ do ktorego ſie obiecnienie y ſkielkádzieſiát mil koźdego roku biegáćie/ głowy ręce/ nogi/ dzieci ſrebrne y woſkowe/ ktore przed nim ſtáwiaćie *KrowObr* 113.

a. *I sg w funkcji przysłówka* »dziećmi« = *w wieku dziecięcym, w dzieciństwie (2)* : Abowim powyedáya yáko martwe źwirzę/ nye yeſt práwe źwirzę/ ále ſcirw/ czegoſmy ſye yeſćce dzyećmi w ſzkołach vczyli *KromRozm III* D3; *PaprPan* E3v.

Synonimy: **1.** *plemię, płód, potomki, potomstwo, synowie*; **2.** *chłopięta, młodzi, młodzieńcy, młódź, niemowlęta.*

Cf **DZIATKI, DZIECIĘ, DZIECIĘCIE, [DZIECIOKRZCZENIEC], DZIECIOKRZCZEŃSTWO, DZIECIOWODZ, DZIECKO**